

EL

MAGAZÍN

Núm. 295

Divendres, 22 de setembre de 2023

ECONOMIA

Els beneficis bancaris continuen batent rècord sobre rècord

SALUT

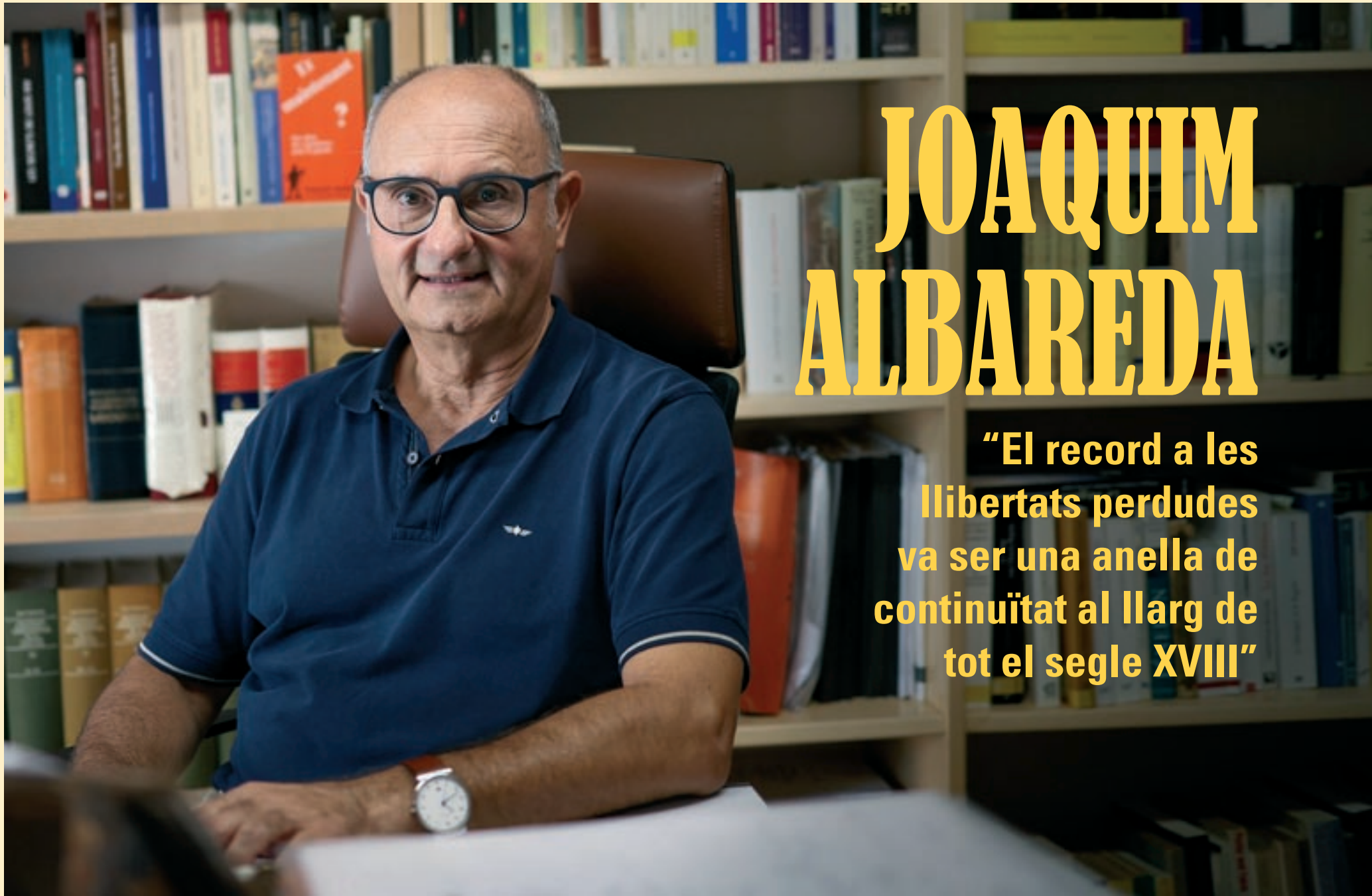
Alguns consells per abaixar la pressió arterial

JOAQUIM ALBAREDA

“L’austricisme s’acaba el 1740. Però una cosa és això i l’altra, la memòria de les llibertats perdudes”

MARC SANYÉ

ENTREVISTA

JOAQUIM ALBAREDA

“El record a les llibertats perdudes va ser una anella de continuïtat al llarg de tot el segle XVIII”

Joaquim Albareda (Manlleu, 1957) és sens dubte l'historiador català que més bé coneix la Guerra de Successió, els fets del 1714 i les seves conseqüències. En el seu últim i monumental llibre 'Vençuda però no submissa' (Ed. 62) estudia la Catalunya del segle XVIII més enllà dels llocs comuns i amb l'aval d'una rigorosa documentació. El títol ho condensa: un país on persisteix, després del Decret de Nova Planta, la memòria de les llibertats que s'havien perdut.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Marc Sanyé**

Ernest Lluch, un dels seus mestres, va escriure *La Catalunya vençuda del segle XVIII*. Vostè no li vol esmenar la plana però el complementa amb la seva pròpia mirada, sobretot política. A la nostra historiografia li feia falta?

El segle XVIII català ha estat molt estudiat, sobretot per qüestions econòmiques. L'historiador Pierre Vilar va crear una escola que va analitzar molt bé l'arrencada econòmica de Catalunya a les portes de la industrialització. Ernest Lluch va llançar idees molt interessants al llibre que vostè esmentava, i que jo li reprenc. Ell ens va explicar com els austriacistes elaboraven una alternativa, a l'exili, per si mai canviava altre cop la dinastia i restablir un sistema que funcionés amb les Corts. També va mirar aspectes culturals: va treure de l'oblit Ferran Sors, el millor guitarrista de l'època, per exemple. El que he intentat fer en aquest llibre és mirar què passa amb la política: quina podien fer els catalans sense el seu estat i les seves lleis, amb una repressió que dura tot el segle i unes institucions copades per individus corruptes que les han comprades i sense participació política.

I quina política es podia fer, amb aquest panorama que no deixava esclertes?

Als primers anys, de revolta, fins al 1735. La de Carrasquet, l'any 1719, que té una certa importància al sud. I que té relació amb la Guerra de la Quàdruple Aliança, durant la qual els francesos i anglesos entren pel nord i ocupen poblacions en què es restableixen els sistemes de participació en els municipis. I volien un esquer a la rera-

guarda. Aquest moviment es va anar esmoreint, i va haver-hi molta repressió un altre cop. Però en paral·lel i fins a finals de segle hi haurà un altre tipus de moviments organitzats: des dels ajuntaments i denunciant l'impost del cadastre, o les quintes, que la monarquia no para d'intentar establir i no se'n surt. Fins i tot moviments per restablir el sistema representatiu als ajuntaments, d'elecció anual d'una part dels càrrecs.

La preocupació dels catalans era pels afers més immediats o anava més enllà?

És el més urgent, perquè afecta el dia a dia. Els gremis protestaven per la corrupció municipal, amb uns ajuntaments que s'inventaven impostos i regidors que s'embutxacaven els diners alegrement. Aleshores feien una denúncia, hi anava un investigador però sempre s'acabava igual: ningú no els tocava. I feien memorials: n'hi ha un de molt interessant de l'any 1723, d'un funcionari del cadastre que diu que la solució seria restablir la Generalitat perquè era eficient i tenia "prestigi". Evidentment no li fan cas. El que és important és que darrere de totes aquestes accions sempre hi ha un record al sistema polític anterior, que es presenta com a millor. El record a les llibertats perdudes va ser una anella de continuïtat: en la identitat dels catalans hi té un paper molt important.

Però no perquè hi hagi una influència dels austriacistes que són a l'exili, imaginem...

L'austriacisme s'acaba el 1740. Es dona per consolidat el sistema polític a Europa, sense possibilitat de canviar aquest ordre de coses. Però una cosa és això i l'altra, la memòria de les llibertats. Els documents militars ho deixen ben clar: durant

tot el segle adverteixen que els catalans aprofitaran qualsevol moment per tornar-hi. Desconfien fins i tot dels seus, com Josep Francesc d'Alòs, regent de la Reial Audiència. Un personatge molt interessant, que arriben a definir com "un hombre muy apegado a los intereses de su patria". Acaba fent una inspecció per corrupció al Marquès de la Mina, el capità general... que era absolutista però llest. Pensi que quan hi ha la carestia d'aliments del 1766 fa portar blat a Barcelona perquè no hi hagi revoltes. Promou l'òpera, torna a autoritzar el Carnestoltes... tenia una imatge d'il·lustrat.

Però l'investigaven per corrupte...

I sabem que en diversos moments apunta els canons de la Ciutadella cap a la ciutat. Però Alòs o ell demostren que dins de l'absolutisme hi havia colors diferents, a vegades enfrontats.

Entre els catalans, ens explica vostè que hi havia desengany i pragmatisme a l'hora d'enfrontar la situació del país després de la derrota. No li sembla que la història té paral·lelismes actuals?

Hi ha un moment que vaig pensar que s'assemblava al final del franquisme, als moments que havia viscut a principis dels anys 70. Els que estàvem mobilitzats inicialment érem estudiants o obrers, no hi havia gaire més que donés la cara davant del règim. Però llavors es va anar ampliant: comerciants, professionals...

Com explicariem la Catalunya del segle XVIII? Econòmicament, és cert que prosperava?

És una societat amb un grau de desenvolupament que ja és prou important, a l'alçada d'altres ciutats europees. Amb un país al darrere, com va explicar Pierra Vilar, una activitat econòmica descentralitzada. Prosperitat que no és gràcies als Borbons sinó que té les arrels a finals del segle XVII, quan cada comarca ja s'havia especialitzat en els productes que li anaven més bé i això obligava a comprar i vendre. Dins de Catalunya mateix, cap a Castella, on col·locaven teixits, cap a Holanda i Anglaterra, on venien aiguarent, o també cap a Amèrica. L'any 1700 estava a punt aquesta arrencada econòmica, però la guerra la va interrompre. Cap al 1740 la recupera, i aquí és on s'ha d'introduir el matís: aquesta societat preparada per créixer aprofita els incentius que li dona el reformisme borbònic.

Quins d'aquests van beneficiar Catalunya?

L'abolició del dret d'estrangeria: els catalans passaven a poder comerciar amb altres territoris d'Espanya (també podien venir els castellans aquí, i no ho van fer perquè no estaven preparats). L'abolició de les duanes internes –per anar cap a Saragossa, per exemple–. La protecció dels teixits de cotó que es fabricaven a Catalunya. O el proveïment a l'exèrcit: un viatger anglès a finals del segle XVIII constata la seva sorpresa perquè s'encarreguen 30.000 vestits per als soldats a tres fabricants i al cap d'una setmana estaven fets. No era possible fer això a l'Aragó, per exemple. Els catalans van inundar Espanya de teixits, fins al punt que van arruïnar la Castella llanera. I van desembarcar els pescadors a Galícia amb un nou sistema de xarxa i es van fer amos de tot. Són els que van continuar després amb la indústria de les conserves. Fins al punt que va haver-hi episodis de persecució de catalans per fer-los fora, a Galícia. Per tant, incentius sí, però no són l'origen del desenvolupament català.

Els burgesos que es van beneficiar de tot això no devien ser antiborbònics...

No ens ha d'estranyar que de tant en tant deixin caure elogis a Felip V o a Carles III. Què havien de dir, estaven encantats de la vida! Una altra cosa és el que pensava el poble escanyat amb el cadastre o la repressió.

Va sortir el cadastre. Però no s'havia dit que era també un import modern a l'època, fins i tot progressista?

Hi ha un historiador, Gabriel Tortella, que ha arribat a dir que Castella va tenir la "mala sort" de guanyar la Guerra de Successió. Vol dir que si hagués perdut li haurien aplicat el cadastre i li hauria anat bé. És una lectura totalment absurda, perquè no

"Era una societat radicalment diferent de la rural, agrarista, de Castella. Aquí va acabar havent-hi burgesos i treballadors, amb una problemàtica social greu que a Madrid no sabien ni com tractar"

va dur a la prosperitat. Va ser una idea que es va intentar aplicar a diferents llocs d'Europa: unificar els impostos és una idea moderna o racional, sí. Però el problema és que no va ser l'impost únic, com es preveia, continuava havent-n'hi molts d'indirectes. En segon lloc –i aquí rau el problema principal– és que no va ser mai just ni equitatiu. Per què? Perquè l'Estat assignava una quota a cada municipi, però qui repartia eren els regidors corruptes. I ho feien, és clar, de la manera que els donava la gana, posant una quota baixa als rics i més alta als pobres, inventant-se impostos complementaris, robant directament... un gran fracàs que ajuda a entendre per què hi ha protestes contra el cadastre fins a final del segle XVIII. Si hagués estat tan bo, com és que l'any 1793, quan es crea la Junta Provincial a Barcelona per lluitar contra els francesos, la primera reivindicació que fan és que s'aboleixi el cadastre?

Catalunya es va quedar sense institucions amb el Decret de Nova Planta. Però alguna en va quedar, com els gremis, per on es canalitzaven reivindicacions. Quin paper van tenir?

L'única esclatxa que quedava, juntament amb les obrieres de les parròquies. Els gremis assumeixen un paper que continuava amb el que havien fet sempre: participar en la gestió de la cosa pública. Se'ls va privar l'entrada als ajuntaments, però van organitzar la protesta des de l'associació. Recullen diners, paguen advocats per pledejar, envien emisaris a Madrid per negociar, tenen caixes de resistència. Hi va haver conflictes, com a Lleida, que van durar dos anys! Per cert, allà tenien un corregidor que era un sàtrapa que robava a tothom. El fiscal va sentenciar que hi havia hagut "embrollos, corrupcions..." però no el van treure! Era militar, i als mili-

tars no els tocava ningú. Aquesta era una altra de les grans disfuncions de la Nova Planta, un dels motius pels quals va ser un francès que els mateixos borbònics ja admetien a finals de segle. Hi ha informes que diuen que els militars saben manar, però no governar, cosa evident! La pugna entre la Capitania General i la Reial Audiència paralitzava la justícia.

Els canvis de rei tenien alguna influència? Era el mateix viure sota Felip V que sota Ferran VI o Carles III, el rei que tenia fama d'il·lustrat?

No era il·lustrat. Venia de Nàpols i havia fet algunes reformes. Va ser rebut amb moltes esperances de canvi, que van durar una dècada. Sí que va tenir el gest de rebre directament els catalans que van anar a Madrid a les Corts de 1760, i va semblar un gran què. Però de mica en mica es va veure que les coses no canviaven. Les coses essencials no es van tocar, tot i que una reforma interessant va ser crear la figura del Diputat i Síndic del Comú, després de tantes queixes per la corrupció. Un individu que havia de controlar els ajuntaments, una mena de representants del poble que vigilaven... i eren prou combatius, però la reforma no havia anat a l'arrel del problema.

Durant el mandat de Carles III, de fet, hi ha una revolta important contra les quintes, l'any 1773.

Un gran desafiament a la monarquia. La Diputació de Gremis va dirigir el moviment i quan va acabar, el Consejo de Castilla va fer un dictamen on s'hi deia que era un *cuero republicano* que havia intentat implantar la democràcia. Som el 1773, i aquests conceptes ja estan sonant a Europa! Ells n'estaven al cas. Fixi's que la seva visió és que aquests gremis eren republicans i volien la democràcia! I què fan davant d'això? Empresonen gent, deporten el bisbe Josep Climent que havia fet de negociador, i al fiscal –el comte de Campomanes– se li fica al cap que ha de liquidar els gremis.

En canvi, és va crear la Junta de Comerç.

Va ser fonamental. La institució on hi havia la burgesia industrial i comercial. Es van adonar, per exemple, que el país necessitava unes escoles professionals que la Universitat deervera no proporcionava. Pensi que encara hi impartien medicina sense tocar cadàvers. Van impulsar l'Escola d'Arts i Oficis. Es van crear acadèmies no oficials amb gent important, com metges que van investigar la transmissió d'epidèmies. Cap a final del segle XVIII hi ha una florida d'institucions que anuncien el pas cap a un país modern, com era modern el paper de la dona en el món del treball.

La dona, ja en aquell moment?

Eren presents en el món del treball, en el món dels oficis, i d'una manera significativa. Hi ha un moment en què les separacions a Catalunya augmenten amb relació a Espanya. Perquè s'han alliberat econòmicament, i poden separar-se. Hi havia un tribunal (format per homes, evidentment) que els concedia no un divorci però si una separació. Els il·lustrats ja deien que el grau de desenvolupament d'una societat es mesurava pel paper que hi feia la dona.

Per tot això podem dir que en aquest moment, i malgrat tot, Catalunya era diferent?

Sí, i les diferències es van accentuar amb la industrialització. Configuraven una societat radicalment diferent a la rural, agrarista, que hi havia a altres llocs de la Corona. Aquí va acabar havent-hi burgesos i treballadors, amb una problemàtica social greu que a Madrid –com que no la tenien– no sabien ni com tractar. I això allunyava més la societat catalana de l'espanyola, pel que fa a composició, a tarannà. Llavors entens la reacció d'alguns militars que, quan hi havia conflicte a Barcelona, l'única solució que se'ls acudia era bombardejar. Això ho va explicar Josep Fontana a *La formació d'una identitat*: allò que fa diferents els catalans al llarg de la història és la cultura política (basada en el constitucionalisme, en el pactisme) i el model econòmic, amb un paper important del comerç que ja des de l'edat mitjana mediatitzava el poder dels reis i permetia negociar amb ells cara a cara.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Destrucció creativa?

No hi ha setmana que el món de la digitalització no ens sorprengui amb novetats, destrueixi processos analògics que havia costat molt de construir i que no ens proposi substituir les nostres funcions i capacitats per la tecnologia. També el nostre lloc de treball. La intel·ligència artificial a la qual el món de Silicon Valley ha destinat recursos per a investigació ingents ja posa de manifest les seves possibilitats, però també els molts efectes col·laterals que genera amb la pèrdua de la privacitat i la intromissió en allò personal. També cada setmana, Elon Musk deixa anar alguna excentricitat perquè creu que ser la persona més rica del món li permet dir tota mena de bajanades o bé comprar empreses per arruïnar-les, com està fent amb Twitter (ara X), només per demostrar que pot. Tota aquesta accelerada dinàmica en què allò digital ens va substituint es produeix de manera exponencial sense que hi hagi hagut cap elecció voluntària i conscient, malgrat l'enorme transcendència dels canvis econòmics, polítics, culturals i de valors provocats. Més que canviar-nos les condicions de vida, ens modifica la noció pròpia del que és la vida. Estem en una mutació profunda de la pròpia condició humana. La llibertat ha deixat de tenir el sentit que va tenir abans i ens està convertint en éssers predictibles i programables. Evidentment la revolució digital no és una cosa circumstancial, sinó que ha vingut per quedar-se i per actuar com un accelerador històric de conseqüències imprevisibles. El problema és que no hi ha ni normes ni regles com si es regula el món analògic. La Unió Europea va molt tard en una imprescindible legislació sobre la IA. *Disrupció* és el terme de moda. Sorpren la naturalitat amb què

gran part de la ciutadania està acceptant aquests canvis tan transcendents, com si fossin l'exponent dels grans i fraudulents ideals de progrés en què ens instal·lem ja fa segles, com a conseqüència lògica. En realitat, hi ha molts aspectes al món digital que recorden l'obscurantisme medieval i el restabliment de relacions de sotmetiment i domini, quasi de vassallatge. La devota entrega a què ens prestem en relació amb les grans corporacions convertides en icones tecnològiques no té comparació.

La revolució digital ha vingut per quedar-se i per actuar com un accelerador històric de conseqüències imprevisibles

A diferència de les grans corporacions anteriors, els monopolis tecnològics aspiren a modelar la humanitat segons la concepció del món. Encara que la visió que expressen els gurus de les grans plataformes que dominen la xarxa ens pugui semblar fantàstica, pueril o extrema d'una mala pel·lícula de ciència-ficció, en realitat aquest és l'objectiu que persegueixen. Les seves plataformes, cercadors i algorismes són en molts casos força més que una manera brutal de fer negoci i enriquir-se de manera ràpida. L'objectiu dels impulsors de referència de Silicon Valley no és tant encapçalar la llista Forbes de grans fortunes –cosa de la qual tampoc reneguen–, sinó disposar d'un immens poder i ingents recursos per poder reescriure l'itinerari de la humanitat. Això és el que els converteix

en elements especialment perillosos per a la nostra llibertat, privadesa i humanitat. L'aposta de fons és avançar amb extrema rapidesa a l'àmbit de la IA i de la fusió entre home i màquina. Es tracta de reorientar la trajectòria de l'evolució humana. Les seves declaracions pomposes i audaces sobre això poden interpretar-se com a ocurrencies de nous rics, però en realitat aquesta és la seva intenció i no només estan avançant ràpidament cap a ella. La llibertat humana està constituïda i erigida sobre la imperfecció, l'ambigüitat, la contradicció, l'error, l'opacitat, el desordre i la contradicció. Millorar la condició humana i la vida de les persones és un plantejament plausible; creure en estats d'excel·lència gràcies a allò tecnològic és un desvari perillós. La ignorància ens limita i ens crea dificultats, però l'omnisciència sense dubte pot resultar molt pitjor.

És des d'aquesta missió emancipadora de la humanitat que els que marquen tendència al món digital justifiquen les pràctiques de monopoli amb l'argument que la competència socava la seva persecució del bé comú i la consecució de les metes més ambicioses. Pretenen automatitzar i dirigir les nostres decisions quotidianes, grans o petites, per hibridar-nos amb la màquina i convertir-nos en éssers "més eficients". En paraules de Larry Page: "Què té d'emocionant venir a treballar si la teva màxima aspiració és derrotar una altra empresa que fa essencialment el mateix?". També hi ha molta competència, gelosia i emulació personal entre els grans innovadors triomfants d'aquest món hipertecnològic. Si Google treballa a la immortalitat, Jeff Bezos d'Amazon respon amb cotxes voladors o llançant coets a l'espai, mentre que Elon Musk de Tesla pretén anar més enllà i organitzar la colonització de Mart. De passada, es destrueixen ecosistemes econòmics i socials complexos. El del comerç, només en seria un exemple.

Carles Duarte

Moll i Pla

La publicació, a cura de Josefina Salord Ripoll, del volum *Francesc de B. Moll Josep Pla. Còmplices per la llengua. Cartes 1948-1979* constitueix un esdeveniment cultural de primera magnitud. Ho és certament pel treball minuciós i exquisit de la professora Josefina Salord. I ho és perquè, en documentar l'amistat profunda que va unir Moll i Pla, ens ajuda a entendre millor la formidable dimensió de l'obra de tots dos: en un cas, filològica; en l'altre, literària. Hi descobrim, com el títol ja ens convida a interpretar, la complicitat que compartien sobre la importància decisiva que coincidien a atribuir a la llengua. Al seu text *Els dos diccionaris*, Moll conclou: "Sempre hem proclamat i proclamarem que allà on es parla català, per lluny que sigui, batega l'autèntic esperit de Catalunya". Resseguint les pàgines del volum, no tan sols cons-

tatem com Pla es defineix com a "propagandista" del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB), que, emprès per Antoni M. Alcover amb la seva *Lletra de convit de l'any 1901*, va poder ser completat per Moll l'any 1962, sinó que, a més, hi queden reflectides les gestions realitzades per Pla davant de l'alcalde de Barcelona Josep M. Porcioles perquè l'Ajuntament acordés destinar l'any 1962 una subvenció de 250.000 pessetes a la reedició revisada dels dos primers volums del DCVB. Hi va ajudar que el pare de Porcioles, quan era notari a la vall d'Àger, va ser un dels qui havia atès la crida de mossèn Alcover per aportar informacions per al diccionari que projectava. Moll, referint-se a Pla, reconeixrà: "No he oblidat mai aquell esplai d'amistat novella d'en Pla, que va ser per a mi una injecció de coratge per a la represa de la gran edició". Josefina Salord posa en relleu l'afinitat "entre ells dos contra els puristes i a favor de la llengua genuïna". I és que Pla considerava que "Moll és, a més a més, un gran escriptor: natural, precís,

clar, que capta saborosament les coses, el seu moviment, el gust per la vida". El vincle entre Pla i Moll va més enllà, però, del DCVB, perquè Moll va assessorar Pla en l'elaboració de llibres i articles on Pla s'ocupa de les Balears i fins i tot Moll demana a Pla un original per publicar-lo a la seva editorial. El volum preparat per Josefina Salord conté les cartes intercanviades que s'han conservat, però també altres textos. Són brillants els apunts que Pla escriu sobre el fet poètic arran del llibre *Terra i somni* del gran autor eivissenc Marià Villangómez, publicat per Moll. Un dels textos inclosos és el magistral *Homenot* que Pla va dedicar a Moll. Hi trobem opinions tan rellevants de Pla com: "La cultura és l'ordre, el confort, la intel·ligibilitat a l'abast de tota classe de gent" o "Una llengua ha de ser fàcil i còmoda: mai una forma d'heroisme". Pla hi fa un retrat de Moll, però també hi parla de mossèn Alcover, segons Josep M. Llompart "un personatge entre grotesc i grandios", o de Manuel Sanchis Guarner.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Joan Cuscó i Clarasó

Virginia Woolf

En els darrers anys les petites editorials del país han fet una gran tasca en la traducció al català de llibres ben diversos i molt necessaris. És per això que aquest 2023 cal agrair la tasca d'El Gall Editor, des de les illes Balears, i d'Edicions de la ela geminada, des de Girona, en la traducció i reivindicació de Virginia Woolf com a assagista. En el primer cas es tracta del volum que ara ressenyem i en el segon, del volum *Esriptores. Assaigs i retrats*. De dos llibres que es complementen perfectament i que venen acompanyats de dues bones introduccions.

En ambdós casos hi retrobem l'estil personalíssim de Woolf i la seva peculiar manera d'entendre l'assaig: amb molta llibertat creativa. I per això són tan importants.

Woolf apareix com una bona crítica, com una bona escriptora i com algú amb un pensament literari ben assentat. D'altra banda, i com bé assenyalen les dues curadores del llibre (Dolors Udina i Iris Llop), el fet d'incloure textos que van des de l'any 1919 fins al 1940 dona al volum una perspectiva global sobre la producció de l'autora, els seus temes i la seva manera d'enfocar i de reivindicar l'assaig com a gènere filosòfic.

Un reflexió interessant que trobem en els textos de Woolf és la que

versa sobre l'art (i/o artesanía) d'escriure i sobre l'art de llegir. Ambdós ben relacionats i ben difícils. Una mirada imprescindible per a qualsevol lector i escriptor ja que "les paraules ens han ensarronat tan sovint" que no podem llegir-les ni escriure-les a la babalà. Requereixen esforç, temps i silenci.

També és molt interessant copsar com per a Woolf la importància de les paraules no rau en elles mateixes ni tampoc en la vida de l'escriptor (tot i que molts escriptors es pensen o es veuen com uns milhomes) sinó en la seva possibilitat de viure en l'esperit. De vivificar el pensament i la vida individual i col·lectiva. Per tant, escriure i

llegir són actes vitals. I l'escriptor ha de ser capaç de deixar prou obert allò que diu per permetre que el lector hi penetri, i el lector ha de ser prou lúcid per establir una via de penetració. L'escriptura és una tecnologia que, com Janus, té dues cares i obre dos solsticis en i per a la vida de l'esperit.

Llegir és molt més que observar, rebra Woolf. I escriure és molt més que parlar. Siguem-ne conscients en acostar-nos a aquest (i a qualsevol altre) llibre i tinguem clar que "hi ha poca gent que demani als llibres tot allò que ens poden donar".

LES PARAULES VIUEN A L'ESPERIT. ASSAIGS ESCOLLITS

Autor: Virginia Woolf
 Editorial: El Gall Editor, SL
 Lloc i any d'edició: Pollença, 2023
 Pàgines: 213

NOVETATS EDITORIALS

'L'armadura de la llum'
 Ken Follett
 Rosa dels Vents

'Massa deutes amb les flors'
 Iolanda Batallé / Columna

'Delta'
 Gabi Martínez
 Ara Llibres

'A tres de quatre'
 Jordi Cussà
 Ed. de L'Albí

'Roaming'
 Jillian i Mariko Tamaki
 Ed. Finestres

Ken Follett torna a Kingsbridge, escenari de quatre de les seves grans novel·les i, sobretot, d'*Els pilars de la terra*. Ara ho fa per acomiadar-se'n, en una acció que arrenca a finals del segle XVIII: a la ciutat anglesa hi arriben les innovacions de la indústria tèxtil, i el trasbals social que anuncien. I mentrestant, Napoleó vol dominar Europa, i el regiment de Kingsbridge haurà d'anar a la guerra.

Torna Iolanda Batallé després de deu anys sense publicar, dedicada a altres tasques. I ho fa amb aquest relat en què una escriptora se'n va a un poble de muntanya per treballar en un llibre, en un moment de crisi. Allà anirà parlant amb algunes persones del llogarret, i descobrirà que en aquest entorn hi ha una tragèdia de la qual necessiten parlar. Tot plegat, narrat en un estil molt suggerent.

L'escriptor Gabi Martínez s'ha instal·lat durant un any a l'illa de Buda per escriure aquest llibre-reportatge amb tremp literari. L'illa de Buda, a la punta del delta de l'Ebre, serà potser la primera d'Europa que el mar engolirà pels efectes del canvi climàtic, i com diu l'autor, "si Buda cau, caurà del Delta sencer". Mentrestant, ens explica què hi passa i què hi fa la gent, en aquell tros incert de terra.

Tot i la seva gran obra narrativa, la més coneguda, Jordi Cussà s'havia considerat sempre a ell mateix com un poeta. Al cap de dos anys de la seva mort, s'ha editat una selecció dels seus *dotzets*, uns sonets formats per 12 versos (14 són els habituals) "que et connecten amb el goig de llegir, amb la màgia de la paraula", tal com diu Eloi Bellés a l'epíleg de l'edició.

Novel·la gràfica que seduirà sobretot el públic lector adolescent. La història de la Zoe i la Dani, universitàries i amigues que es troben a Nova York, on sempre havien somiat anar. Una tercera noia, la Fiona –amb opinions sobre tot–, se'ls ajunta. Totes tres descobriran una ciutat de moltes cares, en un moment de la seva vida il·lusionant, però també carregat d'incerteses.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

295

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

Expressions populars d'origen religiós (II)

Continuem amb aquelles frases fetes i lèxic arrelat a la religió o relacionat amb la tradició cristiana, però que ja hem perdut la consciència de per què les diem i no sabem quin origen tenen. Revisem-ne alguna més.

Quan diem *fer Pasqua abans de Rams* ens referim a tenir un fill abans de casar-se, per tant, abans del que tocava, segons la religió cristiana. La festa de la Pasqua seria la resurrecció de Jesús i la benedicció del dia de Rams s'escau uns dies abans de la seva mort, en record a l'entrada de Jesús a Jerusalem.

Si *plores com una Magdalena* vol dir que plores molt i molt. Maria Magdalena és la dona que plora sobre els peus de Jesús. Era una dona que havia estat molt pecadora i va implorar el perdó de Jesús plorant tant que li va mullar els peus.

Si *és més vell que Matusalem* significa que algú o alguna cosa és molt vella. Segons el llibre del Gènesi, Matusalem és un dels primers patriarques bíblics i va viure 969 anys, amb la qual cosa ha sigut el prototip de la longevitat.

Si ens desentenem d'un problema o

n'eludim la responsabilitat diem que *ens en rentem les mans*. L'expressió prové d'un fet bíblic, concretament de quan Ponç Pilat, governador romà de Judea, va lliurar Jesús als jueus perquè el sacrificassin tot i que creia que era innocent. Tot seguit, simbòlicament, es va rentar les mans donant a entendre que no volia assumir la responsabilitat de la seva mort.

I, per acabar, tenim l'expressió *per a més inri*, que s'utilitza amb mofa quan una situació n'empitjora una altra. Prové de les sigles llatines "*Iesus Nazareus Rex Iudaeorum*" ('Jesús Natzarè, rei dels jueus'), que era la inscripció que es va posar al capdamunt de la creu de Jesús per ordre de Pilat. Els escribes i fariseus li van demanar que la substituís per una que digués "Aquest diu que és el rei dels jueus", però Pilat els va respondre amb la famosa frase: "El que està escrit, escrit està".

Fonts: Optimot, Rodamots, Dites.cat
www.catalunyareligio.cat

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

EDUCACIÓ

Montse Corderas Espona - Comunicació i Formació

Què és el protocol?

Us pot sonar la paraula 'protocol' en diverses situacions com actes polítics, casaments, graduacions... Però sabeu quin és el seu significat i què implica realment?

El protocol està basat en la cortesia, és a dir, en el respecte a les persones. Podem dir que el protocol l'integren normes per a tractes socials: un conjunt de regles de formalitat per actes diplomàtics i cerimònies oficials. Ser puntual, vestir adequadament segons la situació, no interrompre, ser respectuós... són alguns exemples de protocol social. En certa manera, el protocol social garanteix que es respectin les normes de convivència.

El protocol és l'encarregat d'ordenar, donar prioritat a les persones i coses, atenent a criteris jeràrquics:

- Consens
- Organització
- Sentit comú
- Normes: reglaments, lleis, decrets reials o segons ús i costum.

On sovint trobem aplicat el protocol és en els esdeveniments, ja que tot esdeveniment té una part protocol·lària. És el cas de no vestir de blanc com a convidat en un casament per respecte a la núvia. Quan es parla de tractament protocol·lari vol dir la manera de dirigir-se a una persona. A la pràctica podem observar-ho en discursos institucionals o en maneres d'anomenar certs càrrecs. Per exemple, *Il·lustríssim/a Senyor/a*, en el cas dels alcaldes o alcaldesses de municipis de Catalunya, excepte Barcelona, el/la qual té el tractament d'*Excel·lentíssim/a Senyor/a*.

Un altre concepte rellevant en el protocol és l'ordenació jeràrquica. Es tracta del lloc que li correspon a cada persona dins un acte en funció de la precedència. Aquesta precedència pot ser indeterminada o determinada, i segons aquesta es distribueixen els seients en un acte, per exemple. És per això que la persona que representa el càrrec

acadèmic, polític o civil més important sol situar-se al centre com a número 1 d'ordenació jeràrquica.

Per acabar, l'àmbit del protocol (forma en la celebració d'esdeveniments) s'engloba en les Relacions Públiques (RRPP), gestió integral de la comunicació d'una organització amb els públics, i dins del protocol podem parlar del concepte *etiqueta*, que es refereix als estils, usos i costums.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

GOSSOS 'Oxigen'

Música Global, 2007

Gossos torna. El quartet de Manresa –quintet des que el 2002 s'hi va incorporar el bateria osonenc Santi Serratosa– ho va anunciar durant el passat Mercat de Música Viva de Vic en un concert on van recular 30 anys recordant els seus orígens tocant de nou a peu de carrer. Però aquest retorn no serà amb un esclap i una espartdenya. Serà per fer 10 concerts en escenaris de *mudar* (el primer el 12 d'abril de 2024 a l'Strenes de Girona, l'endemà a l'Atlàntida de Vic i també passaran per Barcelona, Palma, Andorra o el Kursaal de Manresa) on recuperaran els principals èxits de la seva carrera. No enganyen a ningú. Ni faran temes nous ni faran invents. Sonaran els clàssics de la seva primera època quan eren un quartet acústic i evidentment també es deixaran sentir algunes cançons d'*Oxigen*, de tros el seu millor disc quan ja s'havien passat al format elèctric. La peça que va fer més fortuna d'aquest

treball és *Corren*, on hi col·laborava Dani Macaco, però al disc també s'hi amagaven obres d'art com *En un instant*, una cançó de pell de gallina que té un subtítol clarificador (*Nit trista de Patum*) i que homenatjava Josep Maria Isanta, el jove que va ser assassinat el 28 de maig de 2005 a La Patum de Berga. En aquesta peça, com en alguna altra, hi destacaven els escratxes de l'osonenc Ritxie Diéguez. El treball es tancava amb dos *bonus tracks* també excel·lents: *No és nou*, on Gossos cantaven amb la també bagenca Beth, i *Turquesa*, amb Cris Juanico.

NOTES

Albert Pla estrena banda per fer bolos amb el públic dret

És possible anar a un concert d'Albert Pla i no haver-lo d'engolir escarxofat a una butaca d'un teatre o en una incomodíssima cadireta d'envelat? Doncs fa gairebé una dècada que no, que no és possible, però després de molt temps sense trepitjar una sala de concerts amb el públic dempeus aquest proper 7 d'octubre Pla ha organitzat una festa rumbera a la Sala Apolo de Barcelona.

El concert servirà també per estrenar The Surprise Band, la formació que l'acompanyarà amb qui revisarà, entre d'altres, alguns dels *hits* del seu llegendari disc *Veintegenarios en Albuquerque*, que acaba de celebrar 25 anys. Aquesta nova banda està formada per l'habitual Diego Cortés a la guitarra flamenc, Judit Farrés als teclats i sàmlers, les

integrants de La Prenda Roja (Sara Sambola, Cristina López i Ana Brenes) a les veus, i per la ballarina Belén Martí Lluch. Albert Pla and The Surprise Band s'ha estat gellant durant aquest darrer any i tindrà continuïtat després del concert a l'Apolo. A part de posar fil a l'agulla a la nova banda, aquests darrers mesos Pla ha anat de bòlit sobretot fent d'actor. Ha participat amb un paper protagonista a la nova sèrie de Los Javis *La mesías*, que s'estrenarà aviat al festival de Sant Sebastià, i durant l'estiu ha estat en tres rodages simultanis: *El Hoyo II* de Galder Gaztelu-Urrutia, *Escape* de Rodrigo Cortés i *Vintage*

de Brutal Media i TV3. I per si amb això no n'hi hagués prou, fa unes setmanes ha estrenat *Soñadores* a la televisió pública argentina, una sèrie d'animació per a infants basada en la seva cançó *Somiatruites*. Pla no para.

EL TEST Montse Galobardes

Primer instrument que vas aprendre a tocar? L'acordió. Encara el toco. **Primer grup del qual vas formar part?** Les Orenetes, un grup d'havaneres. **Primer disc que et vas comprar?** Algun d'AC/DC o Extremoduro. **Quants discos tens?** He regalat molts discos per anar lleugera d'equipatge però ara i aquí uns 50 o 60. **Salva'n tres.** Extrechinatu y Tú; *Highway To Hell* d'AC/DC i *Material defectuosos* d'Extremoduro. **Un concert (com a públic) per recordar.** AC/DC al Palau Sant Jordi, el meu primer gran concert. També gaudia molt amb Els Pets i Sangtraït i amb Toy Dolls.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

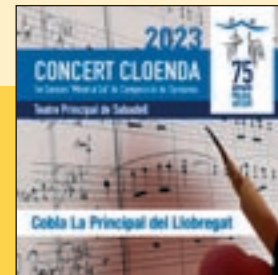
SMOKING BAMBINO 'Llampigots i bufarades'

Darrere Smoking Bambino s'hi amaga el músic gironí Esteve Saguer i darrere *Llampigots i bufarades* (paraules que no són a cap diccionari) hi ha un bon disc íntim de folk que beu també de la cançó d'autor amb algun esquitx de blues i jazz. Saguer és un gat vell de la moguda musical i acostumava a cantar en anglès. La pandèmia el va enganxar tocant a Nova York i va tornar una mica amb la cua entre cames. A casa, es va posar a escriure en català i el resultat és aquest treball amb 11 peces que, tal com diria ell mateix, es posen millor que un conyac i un Diazepan.

GORKA GARAY 'Third Moon of Jupiter'

Gorka Garay és un saxofonista barceloní amb una llarga trajectòria i amb tres discos editats ja en solitari, el darrer d'ells, *Third Moon of Jupiter*, acabat de sortir del forn. En aquest nou àlbum, amb vuit peces de composició pròpia, Garay fusiona el so d'un quartet de jazz amb un quartet de corda clàssic i el resultat és sorprenent i mutant. Els temes més llaminers són *Happiness flows through ears*, una peça de pop-jazz amb influències africanes, i *Soul opens a path*, amb picadetes d'ullet a melodies de Maceo Parker o Stanley Turrentine.

COBLA LA PRINCIPAL DEL LLOBREGAT 'Mirant al Cel...'

El títol sencer del disc, *Concert Cloenda 2023 1r Concurs Mirant al Cel de Composició de Sardanes*, és llarg, no hi cap a cap titular però ja ho diu pràcticament tot. El treball, doncs, conté les peces finalistes d'un concurs que va organitzar el Grup Sardanista Mirant al Cel tocatades en directe per la cobla La Principal del Llobregat. Per cert, que Mirant al Cel és una entitat de Sabadell dedicada a la sardana esportiva i de competició que ha funcionat ininterrompudament durant 75 anys. I per celebrar-ho, han impulsat l'edició d'aquest disc. Per molts anys.

SALUT

Eva Remolina / AMIC

Com abaixar la pressió arterial

La pressió arterial és la força que la sang exerceix sobre les parets de les artèries mentre circula pel teu cos.

Es mesura en mil·límetres de mercuri (mm Hg) i es presenta en dues xifres: la pressió arterial sistòlica (la primera xifra) i la pressió arterial diastòlica (la segona xifra). Per exemple, si la teva pressió arterial és de 120/80 mm Hg, la pressió arterial sistòlica és de 120 i la diastòlica és de 80. Quan els teus valors són de 140 mm Hg per a la tensió sistòlica i de 90 mm Hg per a la diastòlica, parlem de tensió alta, encara que a vegades ja es considera amb valors de 140/85 mm Hg.

La pressió arterial és un indicador important de la salut cardiovascular. Mantenir-la dins d'un rang normal és essencial per prevenir problemes com la hipertensió (pressió arterial alta), que pot augmentar el risc de malalties cardíques, ictus i altres problemes de salut.

Aquí tens algunes maneres de reduir la pressió arterial:

■ CANVIS EN LA DIETA

Redueix la ingesta de sodi (sal). Elimina els aliments processats rics en sodi a la teva dieta.

Augmenta la ingesta d'aliments rics en potassi, com plàtans, patates dolces, espinacs i alvocats. Segueix una dieta equilibrada i rica en fruits, verdures, cereals integrals i proteïnes magres.

■ CONTROL DEL PES

La pèrdua de pes pot ajudar a reduir la pressió arterial en moltes persones amb sobrepès o obesitat.

■ EXERCICI FÍSIC

Fes activitat física regularment. L'exercici aeròbic, com caminar, córrer o nedar, pot ajudar a abaixar la pressió arterial.

Intenta fer com a mínim 150 minuts d'exercici moderat a la setmana, o 75 minuts d'exercici intens.

■ REDUCCIÓ DE L'ESTRÈS

Practica tècniques de relaxació com la meditació, el ioga o la respiració profunda per reduir l'estrès. Intenta mantenir un equilibri entre la feina i el lleure i troba maneres saludables de gestionar l'estrès.

■ LIMITACIÓ DE L'ALCOHOL I EL TABAC

Redueix o elimina el consum d'alcohol. Deixa de fumar.

■ MEDICAMENTS

En alguns casos, el metge pot prescriure medicaments per controlar la pressió arterial alta. És important seguir les indicacions del metge i prendre els medicaments tal com es recomana.

■ CONTROL REGULAR

Fes controls regulars de la pressió arterial amb el teu metge per assegurar-te que estàs mantenint-la dins dels nivells saludables.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

El codony: fruita de temporada

El codony és una fruita que pertany a la família de les rosàcies i al gènere 'Cydonia'. És coneguda científicament com a 'Cydonia oblonga'. Aquesta fruita és originària de regions de l'Àsia occidental.

El codony és una font de nutrients, vitamines i minerals importants per a la salut. Conté vitamina C, vitamina K, potassi i fibra dietètica. La vitamina C és un antioxidant que dona suport al sistema immunitari i la vitamina K és essencial per a la coagulació sanguínia i la salut òssia.

La fibra dietètica que conté aquesta fruita pot ajudar a millorar la digestió i prevenir problemes com el restrenyiment. Consumir aliments rics en fibra, per tant, promou la salut del sistema digestiu.

Altres dels beneficis que té el codony són:

■ **ANTIOXIDANTS:** ajuden a combatre els radicals lliures al cos. Aquests compostos poden ajudar a reduir el risc de malalties cròniques i l'envelliment prematur.

■ **SALUT CARDIOVASCULAR:** El potassi present en el codony pot contribuir a mantenir la pressió arterial en nivells saludables, la qual cosa al seu torn redueix el risc de malalties cardiovasculars.

■ **SISTEMA IMMUNITARI:** La vitamina C és essencial per a la funció adequada del sistema immunitari i

pot ajudar a prevenir refredats i malalties.

■ **AJUDA A CONTROLAR EL PES:** La fibra present en el codony pot ajudar a controlar l'apetit i promoure la sacietat, la qual cosa pot ser beneficiós per als qui busquen mantenir o perdre pes.

A més, el codony té molts usos dins la cuina: poden fer-se mermelades, geles, salses i es pot agregar a postres i plats salats. Té un sabor únic i una aroma fragant que pot millorar el sabor de moltes receptes.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

RÈCORD SOBRE RÈCORD A LA BANCA

Passen crisis energètiques, guerres, cops d'estat a l'Àfrica, eleccions, negociacions de govern i suposades amnisties. Situacions que alteren la realitat. Però hi ha un fet que continua inalterable: els beneficis bancaris baten rècord sobre rècord. Com si fos un *dejà vu*, en ple estiu com per passar desapercebut, es coneixia el global dels resultats bancaris del primer semestre i, no es podia saber, van ser rècord dels últims anys. Els grans bancs han guanyat 12.385 d'euros en els primers sis mesos, amb un creixement de més del 20% respecte del mateix període de l'any passat. Ho han fet en el primer tram de l'exercici, en el qual el nou impost extraordinari sobre l'activitat havia de fer caure les set plagues d'Egipte sobre el negoci financer. Clarament, no en va cap ni una, de plaga. Ni tan sols en la cotització borsària, la gran preocupació que expressaven els directius de les entitats –molt en la línia d'estar més preocupats pels accionistes que pels clients– quan es va decidir implantar l'impost. La gran banca havia guanyat un 30% de valoració en borsa en el primer semestre.

Una repassada ràpida per les entitats permetrà comprovar com el nou impost, amb el qual l'Estat ha recaptat 637 milions d'euros aquest primer semestre, permet veure fins a quin punt la incidència del tan criticat tribut ha estat més aviat escassa. El Banc Santander és l'entitat que ha declarat més beneficis per tancar el que qualifica com a millor primer semestre de la seva història: 5.241 milions d'euros, amb un creixement del 7% respecte a fa un any. Ha pagat 227 milions per l'impost. Si no, hauria crescut un 11%. El BBVA no es queda gaire enrere i, de fet, el seu avenç és més espectacular. Guanya 3.878 milions d'euros i creix un 31%. També és el millor primer semestre de la seva història. CaixaBank té un resultat més modest, 2.137 milions d'euros, i un creixement encara més notable, del 35%. I els increments encara són més significatius en entitats més petites: el 45% el Banc Sabadell (564 milions de benefici) i el 54% Bankinter. Només Unicaja, una entitat afectada per problemàtiques que tenen més a veure amb la gestió que no pas amb la fiscalitat, va reduir els beneficis

en aquests primers sis mesos.

Aquests resultats indiquen que els bancs estan traient més profit que no pas perjudicis per les normatives externes. Dit d'una altra manera, el que està aportant beneficis a la banca prové de decisions que no s'han pres exactament en els seus ben remunerats òrgans de govern. Les decisions que més els beneficien es prenen a Frankfurt, seu del Banc Central Europeu. Els 10 increments de tipus d'interès que aquesta entitat ha acordat en els últims 13 mesos estan portant a un increment dels ingressos i dels guanys. En canvi, les decisions que es prenen a Madrid, que han estat susceptibles de crítiques descarnades i recursos judicials, tenen una incidència més aviat limitada. L'evolució dels resultats és un indicatiu que els motius que havien portat a aplicar un impost –per cert, extraordinari i temporal– no estan tan allunyats de la realitat. El govern va justificar la imposició del tribut precisament perquè les polítiques monetàries afavorien l'activitat de la banca (com també havia fet amb les companyies energètiques, afavorides per una conjuntura de preus exageradament elevats). En el cas de la banca, l'impost grava amb el 4,8% els imports obtinguts, només a l'Estat, per marges comercials i comissions.

Com ha influït en els beneficis de la banca l'exis-

tència de l'impost? Si s'ha cruspit 637 milions d'euros d'un volum de beneficis de 12.385, voldria dir que, sense l'impost, els beneficis haurien estat un 5% més elevats. Cal suposar que com que l'impacte de l'impost ha estat inferior al creixement de beneficis, aquella gran preocupació per la resposta que tindria el tribut sobre els accionistes ha estat mínima. És difícil quantificar el grau d'espant dels accionistes, però vist que la cotització bancària ha crescut més d'un terç no és temerari concloure que l'Estat ha estat un espant contingut.

Tot i que l'impacte de l'impost sobre els resultats s'està manifestant poc intens, els directius de les entitats bancàries sí que mantenen la intensitat de les crítiques i de les accions judicials. De moment, aquestes últimes sense grans resultats. La setmana passada, l'Audiència Nacional va rebutjar la proposta d'algunes entitats, certament les més petites (Banc Sabadell, Bankinter i Kutxabank), de suspendre cautelarment l'aplicació de l'impost i d'elevat al Tribunal de Justícia Europeu una pregunta sobre la validesa del tribut. És cert que l'Audiència no entra en el fons de la qüestió, només sobre les mesures cautelars, però de moment la banca ha hagut de fer el primer pagament.

L'impost sobre la banca està incidint mínimament sobre els resultats bancaris perquè el sector està complint de manera implacable el seu principi fundacional: comprar el diner barat i vendre'l car. Com explica el periodista i economista Jordi Goula a *Vilaweb*, no cal ser un geni per arribar a la conclusió que si no es remunera als clients que posen els seus estalvis als bancs i, en canvi, se'ls imposen preus molt més elevats en crèdits i hipoteques, els resultats creixeran. A la vista que la banca no té gaire intenció de començar a remunerar (així ho va admetre sense rubor el president del BBVA, que diu que no cal remunerar perquè el sistema té molta liquiditat –que és com dir-li a un client que és líquid–), bé caldrà posar algun límit a tanta avarícia. L'impost agradarà més o menys, però com a mínim assegura un retorn a la societat dels beneficis dels bancs. Si el retorn no és voluntari, sempre queda el BOE.

FREEPIK

INDICADORS

Apatia immobiliària

Catalunya va registrar 24.210 compravendes d'habitatge durant el segon trimestre de l'any, xifra que suposa un descens del 7% interanual, segons l'Associació d'Agents Immobiliaris de Catalunya i el Col·legi Oficial d'Agents de la Propietat Immobiliària (COAPI) de Barcelona. Si es compara amb els tres primers mesos de l'any, el descens va ser del 4,8%.

Més empreses creades

La constitució d'empreses va augmentar el 12,1% durant l'agost a Catalunya en comparació amb el mateix mes de fa un any, segons les xifres del Col·legi de Registradors. Durant el vuitè mes de l'any es van crear 1.335 empreses, mentre que durant aquest període del 2022 van ser 1.191. La variació es va situar lleugerament per sota de la mitjana estatal, que va ser del 12,7%.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

Connexió amb les simples

Fa més de quatre mil anys a Babilònia, un dels regnes més pròspers, l'emperador de la ciutat es passava hores gaudint de la natura que envoltava el temple de les alegries. Però a causa de la seva edat, ja no li era tan fàcil pujar els mil esglaons d'una tirada. Decidit a no privar-se d'aquell plaer va anunciar un concurs per veure qui li feia l'escultura més realista d'aquell espai natural, i així poder-les contemplar sense moure's del palau. La notícia va córrer per tot el territori i artesans de tota mena van viatjar fins al temple per poder crear les seves obres. Un cop entregades l'emperador va

escollir una fulla de fusta que era igual amb gros a la fulla d'un trèvol. Aquesta va ser exposada perquè el poble la contemplés. Un pastor que hi passava amb el seu ramat, encuriós, va visitar la fulla exposada, i en veure-la va exclamar: quina pèrdua de temps, fer una fulla de fusta quan la naturalesa la fa en un instant. Va posar-se la mà a la butxaca, en va treure unes llavors, les va introduir a una petita parcel·la de terra i va dir: sense cap mena d'esforç d'aquí a uns dies tindreu fulles com la que exposeu. Diu la llegenda que d'aquí va sorgir el que avui entenem com a jardí.

Al llarg de la història ens hem relacionat amb les plantes i aquestes han alimentat a moltes espècies que ens han servit per ser qui som. Sense la relació estreta amb la naturalesa no tindríem el benestar que tenim, ni les andròmines que ens faciliten el dia a dia. En definitiva, no som sinó uns éssers bionics. Simplement, apliquem mètodes o sistemes trobats a la natura per potenciar les nostres habilitats i minimitzar les nostres febleses.

Curiosament, els éssers amb més capacitats mentals i raonaments necessiten el que els envolta. L'observació i la relació per aprendre i copiar. Necessitem aquelles que no criden, però sempre hi són presents. I com que no parlen ni es mouen durant molt de temps les hem anomenat les simples, però més, perquè cada una d'elles aporta des de la seva senzillesa grans varietats de solucions.

Les simples acompanyen en el camí, com quan algú demana ajuda i un li correspon amb allò que sap, el què té o el guia en la recerca. Sense judici ens tornem simples, com una planta, que alimenta en coneixements i fe la resta d'éssers que l'envolten. Donar no és més beneït que rebre, però tampoc és menys.

L'art de les simples és el d'estar capacitats de donar i saber rebre per igual. De saber que tot està connectat i que tot flueix perquè un sap que és un connector del tot. D'estimar tot allò que l'envolta, encara que no tot sigui agradable, de participar per l'harmonia de l'entorn, i sobretot de pensar que el món on vius és ple de joia i alegria, que quan la tempesta és forta segur que portarà la calma tard o d'hora.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 22-09-2023 al 28-09-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

L'experiència t'ha ensenyat a tenir una mica més d'empatia i això t'obre algunes portes. Si tens parella, iniciu una nova etapa, que pot ser més positiva per a ambdós.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Possibles tensions amb la família. Pren-te el teu temps abans de reaccionar a provocacions. Al sector laboral adquireixes més responsabilitat i hauràs de gestionar l'estrès.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Amb el Sol per la Casa V entres en una nova etapa i renoves la teva vitalitat i ganes de fer coses. Si no tens fills, en vols tenir. Dediques més temps als teus talents.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

La Lluna creix i amb ella tu mous fitxa en els teus assumptes personals. Ja no vols esperar més. Et dones algun homenatge gastronòmic i gaudeixes dels plaers en general.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

El Sol a Casa III activa la teva part curiosa i ansiosa de saber i podries iniciar algun tipus de formació. Una persona que t'atrau viu lluny i això et preocupa una mica.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Els ingressos augmenten o bé s'estabilitzen. Guanyes en seguretat i et comuniquis de manera directa, però pots caure en certa egolatria i t'anirà bé practicar l'autocrítica.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Per molts anys! El Sol entra al teu signe i comences un nou període vital. Si vius una situació d'abús o tens un procés judicial en camí, és probable que en surtis guanyador.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Pots sentir que has de gestionar el teu món emocional. Fins i tot anar a teràpia per sentir-te millor. Et poses al dia en coneixements per poder avançar al sector laboral.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Si tenies mala relació amb algú del teu dia a dia, sembla que hi ha canvis i es prepara una treva. Mires el futur d'una manera més positiva i també fas més vida social.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

El sector professional és protagonista. Reps una merescuda valoració o et canvien de lloc per ascendir. Una persona et mostra el seu interès romàntic, però no les tens totes.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

El Sol a Casa IX activa el teu costat elevat i t'interessa per assumptes espirituals. Si hi ha un problema amb la família política, sorgeix l'oportunitat de parlar-ne.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Tens el sisè sentit actiu i perceps subtilitats que els altres no veuen. Utilitza-ho a favor teu. En una trobada social coneixes algú amb qui tindrà bona compatibilitat.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

'El sol del futuro'

De Nanni Moretti

Enginyosa i entranyable autoficció felliniana

Director de films melodramàtics tan entranyables i commovedors com *Caro diario* (1993), *Habemus Papam* (2011) o *Mia madre* (2015), Nanni Moretti torna als cinemes amb un film tan intel·ligent, brillant i emotiu com *El sol del futuro / Il sol dell'Avvenire*. En aquesta nova proposta, on Moretti és també el guionista, al costat de Francesca Marciano, Federica Pontremoli i Valia Santella, el cineasta italià es despulla de forma enginyosa en tota la seva generositat i bonhomia.

El director de *Tres pisos* (2021) ens delecta a *El sol del futuro* amb una pel·lícula de cinema dins del cinema on ell mateix esdevé Giovanni, reconegut cineasta italià, que està rodant la seva nova pel·lícula després de cinc anys d'aturada. Giovanni pretén retratar una agrupació local del Partit Comunista Italià el 1956 enmig de la revolta hongaresa, esclafada pels tancs soviètics, i com aquests fets posen en qüestió la línia oficial del partit de suport total a l'URSS.

Giovanni és un home desbordat, aclaparat, ja que més enllà dels problemes intrínsecs en un rodatge, el paper dels productors o la qüestió del finançament, amb una escena antològica amb directius de Netflix, Giovanni conforma una parella en crisi. La seva dona, Paola (Margherita Buy), productora que per primera vegada posa diners per a un

projecte d'un cineasta jove després de coproduir sempre les pel·lícules del seu marit, ara visita el psicòleg per engegar els tràmits de separació. A més, la seva filla s'enamora d'un home més gran i es mostra disposada a casar-s'hi i a abandonar el niu familiar.

Moretti ens parla de política, però sobretot ens parla de cinema. És un film autoreflexiu, una mena de *Fellini 8 1/2* –citada explícitament en el film–, en el qual es posa de manifest la seva actitud davant el cinema com a art expressiu, connectant amb una tradició de cinema europeu d'autor on cada línia de guió o filmació d'una escena ha d'obeir a uns criteris ètics i morals. Moretti juga de forma tan bonica com enlluernadora al compàs metacineamatogràfic en un film que compta amb diferents capes i pel·lícules alhora. Un film que disposa d'un repartiment extens, amb actors com Silvio Orlando, Barbora Babulova o el francès Mathieu Amalric.

Una pel·lícula amb un deix melancòlic i desencisat, en consonància amb un cineasta i una generació que semblen acomiadar-se del cinema. Un film ple de cites, picades d'ull i referències, i farcit també de cançons, sobretot Franco Battiato, i de números cantats, digressions absolutament encisadores. Però també un film carregat de bon humor i gràcia que culmina amb un final exultant i esperançador, un cant a la col·lectivitat en marxa.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Bruno Oro obre la temporada d'espectacles a les Franqueses

'Sí o no?'. Direcció: Alejo Levis. Interpretació: Bruno Oro. Casal Cultural de Corró d'Avall. Dissabte, 23 de setembre, 20.00h.

Bruno Oro presenta un monòleg que parla sobre l'art de perdre's. El mateix actor s'anirà perdent al llarg dels 90 minuts mentre intenta explicar una anècdota real que li va passar en el seu primer viatge a Nova York i que il·lustra perfectament la seva nostàlgia per aquells temps en què improvisàvem.

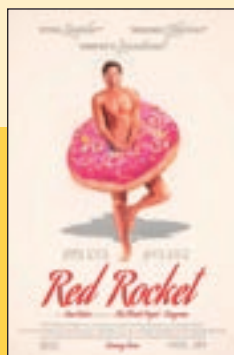

Joana Serrat, a Roda de Ter

Joana Serrat. Passeig del Ter, Roda de Ter. Diumenge, 24 de setembre, 20.00h.

Joana Serrat serà un dels caps de cartell de la festa major de Roda. La cantautora vigatana, amb el seu inconfusible folk intimista, hi actuarà diumenge en format trio. Serrat també serà el dia 29 a L'Atlàntida de Vic per presentar els temes del primer disc amb els Riders of The Canyon.

CINECLUB

'Red Rocket'

Estats Units, 2021. Dir.: Sean Baker. Mikey Saber era una gran estrella del cinema porno, però la seva època daurada ja ha passat i la seva carrera es troba en decadència. Per això decideix abandonar Los Angeles i tornar al seu lloc d'origen, una petita població de Texas on va néixer i va créixer, i on ningú el troba a faltar. No li serà fàcil trobar feina, establir-se i formar una nova vida en aquesta ciutat en què regna la mentida i el menyspreu cap al nouvingut. Una irreverent crònica de la societat nord-americana més profunda. Una tragicomèdia irresistible i desafiadora, una pel·lícula sense fre, esperpèntica i brutalment sincera que ens situa davant d'una realitat sòrdida. Una història plena d'empatia i que mira els seus personatges sense jutjar-los, aconseguint una sensibilitat i un acostament irònic a situacions realment dramàtiques.

CINECLUB VIC
Dimarts 26 - 20h
Espai ETC

'Caro diario'

Itàlia, 1993. Dir. Nanni Moretti. Comèdia. Pel·lícula dividida en tres episodis, que reflecteix la vida i les opinions de Nanni Moretti. "Sobre la meua Vespa" és una aproximació a la vida quotidiana de Roma durant el mes d'agost. A les "Illes" visita Gerardo, un amic que fa onze anys que viu a Lipari; junts recorren altres illes com Salina, Stromboli, Panarea i Alicudi. A "Metges" el director roda la seva pròpia quimioteràpia i el seu recorregut per hospitals i especialistes incapaces de diagnosticar-li la causa d'unes picors insuportables. Un enginyós i inclassificable retrat d'algunes de les obsessions de l'home actual a través de petits retalls plens d'humor i ironia.

AC GRANOLLERS
Dimarts 26 - 19h VO
Cinema Edison

